

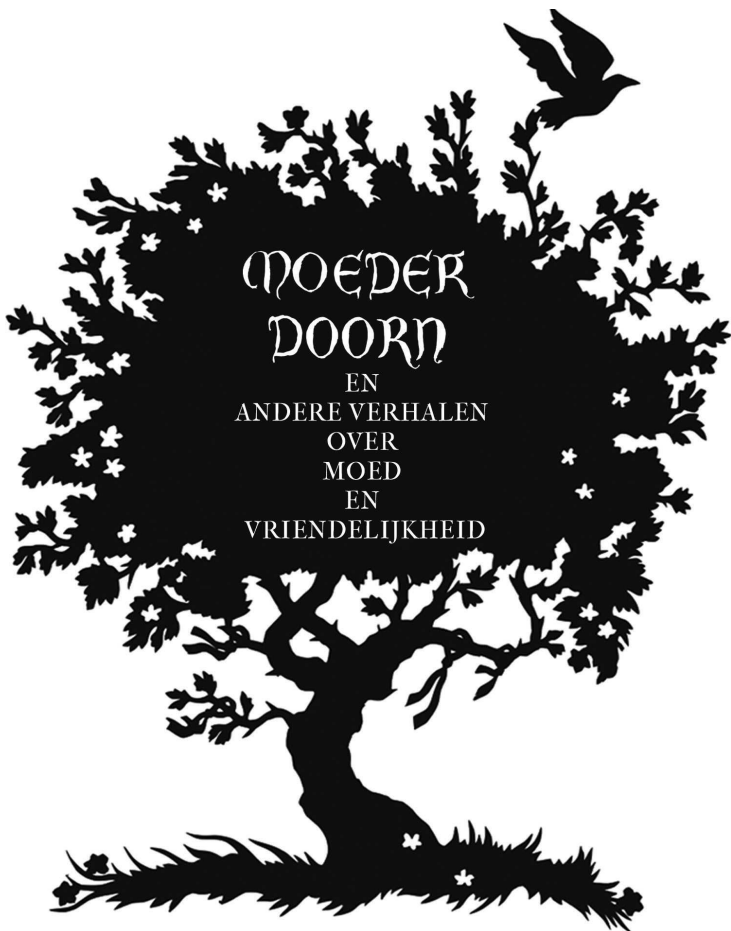
MOEDER DOORN

EN ANDERE VERHALEN OVER MOED EN VRIENDELIJKHEID

Geschreven door
Juliet Marillier

Geïllustreerd door
Kathleen Jennings

Vertaald door
Marieke Veringa

GESCHREVEN DOOR
JULIET MARILLIER

GEÏLLUSTREERD DOOR
KATHLEEN JENNINGS

VERTAALD DOOR
MARIEKE VERINGA

Moeder Doorn
is een uitgave van
Dutch Venture Publishing

Copyright Nederlandse editie © 2021 Dutch Venture Publishing

Auteur: Juliet Marillier

Oorspronkelijke titel: *Mother Thorn*

© 2021, Juliet Marillier

Voor het eerst uitgegeven in Australië door Serenity Press

Vertaling: Marieke Veringa

Omslagontwerp: Kathleen Jennings

Tekstredactie: Britt Zwijnenberg

Eerste uitgave december 2021

NUR 285

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, foto-kopie, microfilm of op welke wijze dan ook, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

INHOUD

Het Wenswater	7
Moeder Doorn	47
Erwtensoep	71
Koper, Zilver, Goud	107

Mijn moeder bezat een arendsoog voor vuil. Het kleinste kevertje kon nog niet over de vloer scharrelen, of ze beval me al om de hele kamer te schrobben met heet water en zeep. Tweemaal. Geen spinrag kon gesponnen worden of ze liet me een ladder beklimmen om de dakspanten schoon te vegen.

Ze kon dezelfde plank keer op keer schoonschrobben of een kledingstuk wassen tot er gaten in vielen. Niets was ooit helemaal schoon genoeg voor haar. En dus waren mijn dagen goed gevuld. Ik dweilde de vloer en bereidde onze maaltijden. Ik hakte en stapelde brandhout. Ik onderhield de tuin.

Ons huisje lag afgelegen. Het dorpje Neteldrecht was niet ver weg, maar moeder ging er nooit heen. Ze hield niet van mensen. Als een dorping langs ons huis liep op weg naar het Netelwoud, dook ze naar binnen tot hij verdwenen was. Daarom was ik onze verbinding met het dorp. Ik liep erheen om vers geplukte paddenstoelen te ruilen voor verse eieren,

of groenten uit onze tuin voor melk.

De molen leverde het meel waarmee moeder kon bakken. Haar broden voorzagen ons in ons onderhoud, in ruil voor olie en kaarsen, kaas en vlees. De enige keren dat moeder lachte, was als ze brood aan het bakken was. Wanneer ze het deeg kneedde of als ze de broden vormde of wanneer ze die in de oven schoof, verloor haar gezicht even haar droevige, vermoeide blik. Iedere tweede dag was ze aan het bakken en iedere tweede dag beklom ik de heuvel naar het Wenswater.

Er liep een beekje door het Netelwoud omlaag naar het dorp, waar het water het molenrad liet draaien. Dat water gebruikten we om te wassen en te drinken, net als iedereen in Neteldrecht. Maar om te bakken wilde moeder alleen het Wenswater hebben en dat moest elke keer vers zijn. Ik had al lang geleden geleerd dat ik dit, of alle andere dingen, niet moest betwisten. Dan zou ze enkel in woede uitbarsten of zich juist terugtrekken in een betraand stilzwijgen.

Op de dag dat het gebeurde, was ik te laat met mijn vertrek naar de put. Moeder keek me afkeurend aan terwijl ik mijn jas en laarzen aantrok en mijn oude vilten hoed opzette, de waterkruik pakte en op weg ging. De reis heen en terug nam het grootste deel van de dag in beslag, dus ik zou snel moeten lopen om nog voor het donker thuis te zijn.

Aan deze plicht was ik wel gewend – ik deed het al in mijn eentje sinds mijn tiende verjaardag, toen Moeder had aangekondigd dat ze niet langer met me mee zou gaan. Rond die tijd was ze ook gestopt met andere dingen, zoals verhaaltjes vertellen of een liedje voor me zingen terwijl ik in slaap viel. Ze was als een schepsel dat steeds dieper in haar schulp wegkroop naarmate de tijd verstreek.

Al wandelend vroeg ik me die dag af of mijn hele leven zou worden opgeslokt door het poetsen, het water halen en het gehoorzamen van de aanwijzingen die mijn moeder me gaf.

Zou ik dit nog steeds doen als ik veertig was, of vijftig, of zelfs nog ouder? Ik stelde me moeder voor als een verschrompeld oud vrouwtje, zittend bij het haardvuur en toekijkend hoe ik aan het schrobben was. Dat zou helemaal geen leven zijn. Maar hoe kon ik weglopen? Mijn vader was er niet meer. Toen ik een kind van vier was, had hij het huis verlaten om nooit meer terug te keren. De kille waarheid was dat mijn moeder helemaal niemand zou hebben als ik op haar oude dag niet voor haar zou zorgen,.

Het eerste stuk van de wandeling voerde me door het Netelwoud, zo genoemd omdat alles wat daar groeide stekelig was. Ik had er een gewoonte van gemaakt om vriendelijk te spreken tegen de venijnige struikjes die ik passeerde: ‘Ben je daar, kleine groene? Jouw doorns schrikken vast elke vijand af! Ach, mijn stekelige vriendje – wat bewaak je dat smalle pad toch goed. Moedig werk!’

De lieden uit Neteldrecht kwamen niet vaak in het woud en als ze wel kwamen, brachten ze zware stokken mee om de planten van hun pad te slaan of sikkels om ze weg te maaien. Die mensen konden dan wel kruiden of bessen mee terug nemen, maar die oogst ging gepaard met striemen op de handen, een rode huid en kleding bezaaid met weerbarstige stekels. Ik had meer geluk. Ik kwam meestal door het bos zonder schade aan mijn kleding of lijf.

Voorbij Netelwoud steeg het pad steil omhoog naar de put. Op sommige plaatsen kronkelde het spoor rondom een heuvel, met een scherpe helling aan de ene kant en een loodrechte diepte aan de andere kant. Op die hachelijke berghellingen leefden geiten. Ik hoopte dat ik er nooit eentje tegen zou komen in een blinde hoek. Iemand zou dan achteruit moeten gaan en ik dacht niet dat het de geit zou zijn.

Er deden vreemde verhalen in de rondte over dit pad. Een vrouw had het uitzicht bewonderd en niet opgelet waar ze

haar voeten had gezet. Ze was plots in een diepe kuil gevallen en nooit meer teruggezien. Een andere keer waren vijf jonge broers en zussen verdwenen terwijl ze op zoek waren naar paddenstoelen. Men had dagenlang gezocht, maar het enige wat ze hadden gevonden, was een groepje vreemde wilde wezentjes, iets tussen egels en konijnen in, dat rillend bij elkaar had gezeten. Iemand had deze eigenaardigheden naar Neteldrecht gebracht om ze in een kooi te houden, maar de wezentjes hadden het niet lang overleefd.

Ik bereikte de plek waar het steile pad plaatsmaakte voor vlak terrein en betrad een lieflijk berkenbosje. De zon wierp haar betoverende glans op de zilverwitte schors. Een briesje beroerde de bladeren. Poelen glinsterden onder de bomen, gevoed door een kreekje, en ik hoorde kikkers hun geheimzinnige gesprekken voeren.

En ... wat was dat? Iets wat piepte. Een hoge, verontruste uitroep.

Ik zette de kruik neer. Het geluid kwam van dichtbij. Tussen de armen van een twijgenstruik hadden spinnen een dicht en ingewikkeld net geweven. Daarin bewoog iets, spartelend, piepend, misschien al ten prooi gevallen aan het gif van de spin die hem gevangen had genomen.

‘Het is al goed,’ mompelde ik, zowel voor mijn eigen gemoedsrust als die van de kleine gevangene. Als ik niets deed, zou hij sterven. Maar als ik hem zou redden, zou ik een spin beroven van een maaltijd. De moraliteit van deze zaak was niet eenvoudig.

Toch was ik niet van plan om door te lopen terwijl die kleine angstkreet nog in mijn oren klonk.

Het web bestond uit laag na kleverige laag die aan mijn handen bleef plakken. Het geworstel van de gevangene maakte het alleen nog maar lastiger.

‘Vecht niet zo, kleintje. Houd je stil en laat me je ontwarren.’

Tot mijn verbazing was de gevangene een klein, nootbruin muisje. Ze bleef rillend op mijn handpalm zitten, terwijl ik alle sliertjes spinrag van haar zachte lijfje plukte en wreef.

‘Zo,’ zei ik. ‘Helemaal klaar.’

Het schepseltje staarde me met haar kraalogjes aan en tilde toen een klein voetje op om aan haar oor te krabben. Ze knipperde eens, en nog een keer, en was toen in een flits uit mijn hand verdwenen, de bosjes in en uit het zicht.

Ik pakte de kruik op en liep verder. Het pad werd weer steil en kroop omhoog tussen immense rotspartijen. De bomen waren hier onbuigzaam en vasthoudend, hun wortels grepen zich vast tussen de stenen. Ik draaide me niet om, om het uitzicht te bewonderen, maar bleef klimmen. Die reddingsmissie had veel te lang geduurd. Moeder zou met haar voet tikken, zuchten, ijsberen. Ik kon nu al horen wat ze zou zeggen als ik haar zou vertellen wat ik had gedaan: *Je hebt tijd verspild aan een muis? Zij zijn vuil, Lara! Ongedierte! Heb je hem áángerakt? Ga onmiddellijk je handen boenen!*

Om niet teveel aan haar te denken, dacht ik aan vrolijke dingen. Nieuwe scheuten in de lente. De hoge, vrije vlucht van een leeuwerik. Flarden muziek die langs ons huis dreven. Toen ik jonger was, keek ik soms wel eens vanaf de rand van het bos naar de dorpsfeesten. Eén keer, in de lente dat ik elf jaar werd, kwam ik daar en ontdekte ik dat Martin, de molenaarszoon, op mijn speciale plekje was gaan zitten: de stam van een omgevallen eik, waar je een goed uitzicht had op het dorpsgroen. Martin was een vriendelijke jongen. Als ik naar de molen ging voor moeders bakmeel, zei hij me altijd gedag. Die dag in het bos was ik bijna omgedraaid en gevluht, want ik was verlegen. Maar Martin glimlachte – hij had een brede, ondeugende glimlach – en klopte op het plekje naast zich, dus ging ik daar zitten.

Op het grasveld waren de dorpelingen gekleed in hun

mooiste kledij, met bloemenkransen op hun hoofd. Iemand bespeelde de doedelzak en de dansers hieven hun armen om een boog te vormen waar de mensen onderdoor konden duiken. Martin en ik zeiden nauwelijks een woord tegen elkaar, maar ik was blij en ik veronderstel dat hij dat ook was, anders zou hij niet gebleven zijn.

De winter daarop stierf de molenaarszoon. Het was een buitengewoon nat seizoen en Martin was naar buiten gegaan om bij de snel stijgende beek te kijken. Hij was nooit meer thuisgekomen. Hij moet uitgegleden en verdronken zijn. Met zulk hoog water en zo'n sterke stroming kon zijn lichaam kilometers stroomafwaarts zijn meegevoerd.

Ik dacht nog steeds aan Martin toen ik bij een brede richel nabij de heuveltop kwam. Hier stond een lieflijke, eenzame lijsterbes. Toen ik even tot stilstand kwam in haar schaduw om op adem te komen, bewoog er iets op de grond naast mijn voet. Ik schrok op en hurkte daarna om het beter te kunnen zien.

Een bolletje zachte veren lag onder de boom. Een jong vogeltje. Met een voorzichtige vinger beroerde ik zijn borst. Zijn hart bonkte van doodsangst; zijn gejaagde ademhaling schudde zijn kwetsbare lijfje heen en weer. Was hij gegrepen door een havik of merel en daarna gevallen? Nee. Zo'n klein diertje zou het niet overleefd hebben. Een mislukte eerste vlucht, dan? Daar was het nog te jong voor. Ik keek omhoog naar de takken van de lijsterbes. Daarboven fladderde iets rond, en ... ja, daar was een nest. Het kleintje was naar beneden gevallen.

Ik viste mijn zakdoek op en spreidde die uit over mijn hand, waarna ik het kuiken voorzichtig optilde en de doek om zijn trillende lijfje vouwde. Hij was vederlicht, een broos klein leven. Ik keek weer omhoog. Een lijsterbes was niet de gemakkelijkste boom om in te klimmen; zijn twijgen strekten

zich naar boven toe uit in plaats van naar buiten en deze boom had een veelheid van stengels, met weinig ruimte daartussen. Voor vogels was het een uitstekende plek om een gezin te stichten, want het bood niet alleen een toevluchtsoord, maar ook een overvloed aan zacht, rood fruit. Maar ondanks die zorgvuldig gekozen nestplaats, was dit kindje op de één of andere manier toch in nood geraakt.

Ik stopte hem weg in het lijfje van mijn jurk, nog steeds in mijn zakdoek gewikkeld, en begon aan de klim. Steeds hoger ging ik, behoedzaam, zodat ik geen misstap zou maken en mijn kostbare vracht zou laten vallen. Boven mijn hoofd fladderden en kwetterden de volwassen vogels gealarmeerd.

‘Het is al goed,’ prevelde ik, reikend naar een volgende tak, terwijl ik mijn voet in een smalle, lastige nok wrong. ‘Ik doe jullie baby geen kwaad. Wacht nog even, dan is hij veilig bij jullie terug.’ Daar verstonden ze ongetwijfeld geen enkel woord van, maar wellicht begrepen ze toch iets van mijn toon, hoezeer ik ook buiten adem was.

De drukte verstomde wat en toen ik hoog genoeg was om het nest te bereiken, vielen ze me niet aan zoals ik had verwacht. Ik klemde mijn lichaam tussen een rechtopstaande en een schuine stengel en gebruikte beide handen om het vogeltje uit mijn lijfje te tillen, de doek van hem af te wikkelen en de kleine voorzichtig in het nest te laten zakken. Nog twee kuikens met grote ogen strekten hun nekjes naar mij uit, hun snavel opengesperd in afwachting van voedsel. ‘Sorry, geen eten,’ fluisterde ik. ‘Maar hier is je broertje weer terug. Of misschien is het een zusje. Hoe dan ook, ik ga er nu vandoor.’

En nu alsjeblieft geen oponthoud meer, dacht ik toen ik de grond bereikte. Ik nam de kruik weer bij me en ging voort over het pad. De stand van de zon en het vallen van de schaduwen vertelden me dat het al laat begon te worden. Wat als het al bijna donker was als ik thuiskwam? Het zou geen zin hebben

om moeder aan te bieden het brood te bakken zodat zij kon slapen. Nooit had ze me dat laten doen, hoewel ik al duizend keer had toegekeken hoe zij het deed. Misschien meende ze dat mijn handen nooit schoon genoeg konden zijn.

Het laatste stuk van het pad was vlak, maar bezaaid met stenen. Terwijl ik liep, dacht ik aan oude verhalen en hoe dingen altijd in drieën verschenen. Drie wensen. Drie geschenken. Drie goede daden onderweg. De muis gevangen in een web; het kuikentje op de grond. Als er een derde schepsel in de problemen zat, hoopte ik dat ik het snel kon afhandelen.

Ah! Daar was de grote rotsformatie die op een geit leek en daar bovenop stond een echte geit, een statige bok met een indrukwekkend stel horens. Toen ik even stopte om hem te bewonderen, stampte hij met zijn hoef en fixeerde hij me met een onheilspellende blik.

‘Ik ga naar de put,’ zei ik, en ik staarde strak terug. ‘Zie je mijn kruik? Ik doe geen enkel schepsel kwaad. Ook geiten niet, vooral niet zo’n prachtig schepsel als jij. Als jij de koning van de geiten nog niet bent, zou je dat zeker moeten zijn.’

Geiten glimlachen niet, maar ik dacht dat zijn uitdrukking toch een beetje zachter werd. Hij maakte een zwaai met zijn hoofd, alsof hij het eens was met mijn oordeel, en verdween toen langs de andere kant van de rotsen.

Ik was er bijna. Het pad leidde me tussen twee hoge stenen door en vervolgens langs drie dwergpijnboomen, waarvan ik me voorstelde dat het een soort wachters waren. Ik begroette hen om beurten. En daar was ik dan eindelijk, bij het Wenswater.

Het werd gevoed door een bergbron en overal rondom was het weelderig groen. Platte stenen omringden de bron en daar was ook een ijzeren ring geplaatst. De ring was voorzien van een touw met een haak, waaraan een emmer kon worden